

Kétszázhatvan kommunista munkájáról

A pártalapszervezetekben folyó önálló munkáról megkezdődtek és folytatódnak a beszámoltatások a Szegedi Szalámigyár és Hűskombinátban a vállalat párt-vegrehajtóbizottsága fórumán. Az összlétszámhoz viszonyítva a szervezethez itt 16 százalékos. A vállalat pártbizottsága, amely önálló tagfelvételi és fegyelmi jogkörrel rendelkezik hét alapszervezetben 260 főnyi párttagság munkáját irányítja, és gazdaságpolitikai koordinációs kötelezettséget lát el, illetve tölt be hőmérséklet-szabályozó, makói és szentesi telepen, illetve a területi elv szerint az öket irányító párt-vezetőkkel egyetértésben.

A pártélet sűrűjével az alapszervezetekben találkozni, ahol a különböző döntések — alulról felfelé haladva — megfogalmazódnak, majd a cselekvések összehangjában valósággá válnak.

— Az eddigi beszámoltatások tapasztalatai szerint milyen az alapszervezetekben a szervező, az irányító, az ellenőrző munka? A munkaterületeket szorosra érintő kérdéseken túl általában milyen arányban és gyakorisággal szerepelnek a taggyűlések napirendjén gazdaságpolitikai, politikai és ideológiai jellegű témakörök? — erről beszélgettünk október első napjaiban Tápai Lászlóval, a vállalati pártbizottság azóta hirtelen elhunyt titkárával. A vele készült utolsó interjút az íranta értezt tisztelettel közöljük.

— Mivel termelő vállalat a Szegedi Szalámigyár és Hűskombinát az alapszervezetek éves munkaprogramjaiban, de a vegrehajtóbizottság és a pártbizottság üléséreiben is döntő mértékben gazdaságpolitikai jelentőségű témakörök tárgyalunk. Természetesen nem megfelelően és elhanyagolva politikai és ideológiai napirendeket sem. A gazdaságpolitikai napirendeknél kiemelten foglalkozunk az export, a minőség, a hatékonyság, a munka- és üzemszervezés, a munkafegyelme kérdéseivel. Gyakorlat —

alapszervezetekben is — a gazdaságpolitikai jelentőségű beszámoltatás, akár egész évet érintő kérdésekről, akár a Központi Bizottság, vagy a vállalati pártbizottság ide vonatkozó határozatait időarányos részfeladatairól. Pozitívan kell értékelni, hogy alapszervezeteink gondosan, tudatosan foglalkoznak a beszámoltatásokkal a napirendek előkészítésével. A beszámoltatás rendszerében gyakori a segítségadás a helyi gazdaságvezetésnek és politikai ervekkel alátámasztása a gazdasági feladatoknak.

Politikai, ideológiai jellegű témáknál — folytatta — meg kell említeni — pártbizottsági és alapszervezeti szinten is — hogy ez évben is foglalkoztunk a pártoktatás helyzetével, személyzetével és kérdéseivel szóló párt-határozat vállalati vegrehajtásával, a tömegszervezetek pártirányításával, a párt belső életét érintő kérdésekkel.

— Sokat és sokszor beszélünk a pártoktatás szerepéről. Tevékenységük, aktivitásuk javult-e az utóbbi időben? Eljut-e hozzájuk és milyen módon a vállalat dolgai érintő minden információ?

— A pártoktatás munkája, valamint szerepe minden alapszervezetben döntő jelentőségű. Nagy gondot és súlyt fektetünk évek óta a pártoktatás munkájának hatékony javítására. Több mint 20 pártcsoport tevékenykedik pártbizottságunk területén. Pártoktatásunk tudatosan különböző pártoktatási formákra jelentkezik, illetve iskoláztuk be őket. Ma már elmondható, hogy mindegyik pártcsoportvezetőnk legalább alapfokú politikai iskolai végzettséggel rendelkezik, így elmondható az is, hogy munkájuk pozitív értékelése mellett hiányosság is tapasztalható ilyenek például: felsőbb szintű pártülésekről az információ, az ott hozott határozatokról némely pártcsoportvezetőnél „megakad”. Nem rendszeresen üléseik. Az év végi beszámoló-taggyűléseken, az alapszerve-

tek minősítésekor nagy gondot és hangsúlyt fektetünk a pártcsoportvezetők és pártcsoportok munkájának értékelésére. Úgy érezzük, hogy a konkrét értékelés ösztönzőleg hat a pártcsoportvezetők munkájára. Amióta ilyen rendszeresen foglalkozunk a csoportmunkával, lényegesen javult tevékenységük hatékonysága.

— Hogyan tükröződik alapszervezeteik munkájában a párt politikájának képviselése, különös tekintettel a gyakorlatban megnyilvánuló cselekvési kultúrára, módszerekre? A rendszeres pártmunka alapvetően meghatározza a párttag magatartását. E tekintetben a személyes példamutatásnak milyen mértékű az ösztönző ereje a párttagok számára, főleg a fiatalok? Megosztott-e kellően a párt megbízatás?

— Alapszervezeteink rendszeres pártmunkát végeznek. A párttagság magatartása a pártmunka végzéséhez kielégítő. Több esetben már előfordult, hogy bonyolult és kritikus vállalati dolgok megoldása előtt, a párttagság segítségének kérése, döntő mértékben kihatott — pozitív értelemben — a párttagok kívüli dolgozóira is. A párttagság példamutató magatartása, a munka szeretete ösztönző a fiatalabb korosztályra is. Pártépítésünk évek óta a KISZ-korosztályú fiatalokból tevődik ki. A fiatal KISZ-korosztályú ifjúság munkájával elégedettek vagyunk mind gazdasági, mind gazdaságpolitikai vonatkozásban és a magánéletben is.

— Alapszervezeteinkben — hangsúlyozta — személyre szóló pártmunkát határozunk meg a vezetőségnek. Így is előfordult, hogy egy párttagunk több pártmegbízatása van, például választott testületnek tagja, egyben munkásör és a közéleti munkában is részt vesz. A pártmegbízatások teljesítéséről a párttagságnak évente számot kell adnia: az alapszervezetek kritikával értékelik ezt a munkát.

Lódi Ferenc

A nyugdíjak emeléséről

1970 óta öregségi nyugdíjas L. P. szegedi olvasónk. A szeptember havi nyugdíjának felvételekor azt tapasztalta, hogy nem 200, hanem csak 150 forint nyugdíjemelést kapott. Kéri, ismertessük, hogy a rendelkezések szerint kikre és milyen összegű nyugdíjemelés vonatkozik.

Az egyes nyugellátások és a házastársi pótlék emeléséről a Minisztérium határozata intézkedik, megjelent a Magyar Közlöny 33. számában.

A határozat szerint a nyugdíj összegére való tekintettel havi 200 forinttal emelték az 1959. január 1. előtti időponttól megállapított öregségi, rokkantsági és baleseti rokkantsági nyugdíjakat, valamint az 1967. január 1. előtti időponttól a mezőgazdasági szövetkezeti tagok nyugdíjáról szóló jogszabályok alapján megállapított öregségi, rokkantsági és baleseti rokkantsági nyugdíjakat.

Összegükre tekintet nélkül havi 150 forinttal emelték fentiekben kívül az 1983. augusztus 31-ig megállapított I–II. rokkantsági csoport szerint járó rokkantsági nyugdíjakat és a mezőgazdasági szövetkezeti munkaképtelenségi járadékot. Havi 150 forinttal, legfel-

jobb 2800 forintra emelték az 1959. január 1. és 1970. december 31. között megállapított öregségi, III. rokkantsági csoport szerint járó rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjakat, továbbá az 1967. január 1. és 1970. december 31. között a mezőgazdasági szövetkezeti tagok nyugdíjáról szóló jogszabályok alapján megállapított öregségi, III. rokkantsági csoport szerint járó rokkantsági és baleseti rokkantsági nyugdíjakat. Havi 100 forinttal, legfeljebb havi 2800 forintra emelték az 1971. január 1. előtt megállapított özvegyi, szülői nyugdíjakat és az árvaellátásokat, továbbá az 1971. január 1. előtt megállapított öregségi, rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjakon alapuló hozzátartozói ellátásokat.

Az utóbbi két bekezdésben említett ellátásoknál, ha az emelésre kerülő ellátás összege havi 2750 forintnál több, az emelés havi 50 forintnál kevesebb nem lehet akkor sem, ha ezzel az ellátás a havi 2800 forintot meghaladja. 100 forinttal emelték az 1971. január 1. előtt megállapított mezőgazdasági szövetkezeti öregségi járadékokat és az özvegyi járadékokat, továbbá az 1971. január 1. előtt megállapított öregségi, munka-

képtelenségi járadékokon alapuló özvegyi járadékokat.

Az emelést külön kérték nem kellett, mert azt a nyugdíjfolyósító szerv hivatalból hajtotta végre. Olvasónk leveléből az tűnt ki, hogy nyugdíja 2500 forint volt és 1970. december 31. előtt állapították meg, ezért a 150 forintos emelés szabályos volt.

Dr. V. M.

Mütrágya tablettá

Gramax néven nitrogén, foszfor, kálium és bróm tartalmú mütrágyatablettát hozott forgalomba az őszi telepítésekhez a Tiszamenti Vegyiművek. A kísérleti természetes tapasztalatai szerint a készítmény a *Nyú-mölcsfák, szőlő- és boglyós ültetvények, erdészeti facsemetek fejlődését gyorsítja meg.*

Az új terméket háziilag tervezett és készített berendezésekkel vállalati gazdasági munkaközösség gyártja. Használatát elsősorban a háztáji gazdaságoknak ajánlják, miután a tablettákat darabonként kell a csemetek, cserjék, szőlőtőveinél fűrt lyukba helyezni.

Mátradrog

Mátradrog néven gazdasági társaság alakult Pásztón, a Mátraaljai Állami Gazdaság, a берceli Vörös Csillag Termelőszövetkezet, a Külkereskedelmi Bank Rt. és a Monimpex Külkereskedelmi Vállalat részvételével. A társaság alaptőkéje 44 millió forint, amelyhez a bank és a külkereskedelmi vállalat 18 millió forinttal — s persze külkereskedelmi, illetve pénzügyi tapasztalataival — járult hozzá. A társaság célja, hogy drogok, teák, olajok, fűszerek és fűszerkeverékek formájában értékesítse a gyógy- és fűszernövényeket a hazai és a külföldi piacon.

A Mátradrog 1983-ra 40 millió forint értékű gyógynövény, és fűszer eladását tervezte, ebből 15 millió forintnyi áru exportját az NSZK-ba. A lehetőségek azonban felülmúlták a várakozásokat, az alapos, mindenre kiterjedő piackutatás során ugyanis kitűnt, hogy e készítmények iránti kereslet idehaza és külföldön is nagyobb, mint gondolták.

A Mátraaljai Állami Gazdaság irányításával működő szervezet a tervezett ideai forgalommal szemben az esztendő végéig előreláthatóan ötvenmillió forint bevétellel tesz szert, amiből harmincmillió forint konvertibilis exportból származik majd.

Új „Gyorsuló” kötetek

Az év hátralevő részében fél tucat kötettel gyarapodik a Magvető Kiadó népszerű tanulmányosorozata, a „Gyorsuló idő.”

Gyáni Gábor „Család, háztartás és a városi cselekedés” című tanulmányában olyan témát dolgozott fel, amelynek társadalomtudományi-szociológiai megközelítésére eddig senki nem vállalkozott. A század elején a fővárosba áramló, a különböző társadalmi rétegekből származó fiatal lányok ezrei szegődtek el rövidebb-hosszabb időre a közép- és nagypolgárság háztartásaiba cselédnek. Az ő életükről, sorsukról jobbra csak a századelő irodalmából kaphattunk eddig némi képet. Gyáni Gábor most társadalmi mozgásokra, statisztikai adatokra, különböző tendenciákra építve rajzolja meg ennek a társadalmi rétegnek a szociológiai arcképét.

Hegyi Loránd „Új szexibilitás” című műve egy művészeti szemléletváltás körvonalait alacímekkel jeleníti meg. A fiatal művészettörténet és a legmodernebb képzőművészet jelenségeinek összefoglalásával, értelmezésével vázolja ennek az elevennek ható, izgalmas, olykor provokatív, sokszor szélsőséges jelenségcsoport, az „új szexibilitás” szem-

léleti-világnézeti alapjait, uralkodó tendenciáit, belátható lehetőségeit és korlátait.

A nemzetközi hírű közgazdász, Kornai János kötetét komponált tanulmányai Ellentmondások és dilemmák címmel hagyják el a nyomdát. A szerző elemzéseiben megfogalmazza a hiány jelenségét, a hatékonyság és a szocialista erkölcs ellentmondásait, s foglalkozik a gazdasági reform analízisével, valamint a közgazdaságtudomány és a pszichológia összefüggéseinek feltárásával is.

Európa fogalmának megszületéséről e régió végletes részekre szakadásaig, több évszázad fejlődését tekintve Szücs Jenő Vázlat Európa három történelmi régiójából című tanulmányában. Külön foglalkozik Kelet-Európa szerkezeti fejlődésével, kialakulásával, s Középkelet-Európa elemzésével.

Miért választotta Bartók egyik legismertebb művének alapjául a szarvassá vált fiúk mítikus történetét megörökítő román kolindát? — Erre keresi a választ Tallián Tibor a közel-múltban megjelent nagy sikerű Bartók-monográfia szerzője. A Cantata profana — az átmenet mítosza című könyvében.

Tudományos filmezés

A tudományos kutatás bizonyos jelenségek tanulmányozásához gyakran veszi igénybe a fényképezést, illetve filmezést. A modern technika ily módon lehetővé teszi az idő „megállítását” is, láthatóvá válik a lehalló vízecspp, a repülő puskagolyó, tanulmányozhatók a mágneses erők vonalait, az anyagban végbemenő változások, figyelemmel kísérhető a növekedés, a sejtosztódás stb.

A kutatásban akkor van szükség filmezésre, amikor olyan jelenségeket, folyamatokat vizsgálunk, amelyek megismeréséhez és az összefüggések elemzéséhez elengedhetetlen a történet térben és időben követés, aprólékos vizuális megfigyelés. Ilyenkor időgyorsító, vagy lassító, impulzusmegvilágítású, áramlástan, mikroszkópos és egyéb eljárásokat alkalmaznak. Van olyan berendezés, amellyel másodpercenként nyolcezer felvételt lehet készíteni, és olyan forgótükrös kamera is, amellyel akár ötmilliót. Újabbban azonban nemcsak az elvont tudományos problémákban való eligazodásban segít az ilyen filmezés, hanem egyes gyakorlati témák megoldásában is. Lengyelországban például a kulkorikombáján működését vizsgálták, és a másodpercenként 300 felvételt készítő kamera segítségével megállapították, hogy új konstrukciójú cséplődobbal kell

felszerelni a kombájnt, hogy nagyobb teljesítményt lehessen vele elérni. Eppen ellenkező műveletre, a folyamat filmmel való felgyorsítására is gyakran van szükség. Hétnapos csirkembrío agyteltekéből levalasztott sejteket neveltek szűrmentes és 20 százalékos magzati bórjuszérummal dúsított közegben. A két típusú sejtkultúra elemzése lehetővé tette az agysejtek növekedésének és differenciálódásának alapos megfigyelését.

Hasonló technikát alkal-

maztak, amikor az elektronkában használt, tiszta egykristályok növekedését mutatták be filmen, különböző hőmérsékleteken. A kvarcvegy ampullába helyezett germániumszulfid-kristály három nap alatti növekedését ábrázolták filmen, percelre rövidítve azt a folyamatot, amelynek során az egykristály napi 10–30 és 100 millimétert nőtt. A film döntötte el, hogy a legzabályosabb, legegyszerűsebb felület napi 10 milliméter növekedéssel érhető el.

Lila kikericsről — buszmegállóban

Dudolászva surran az őszi szél, száll az ököryál... A Szeged környéki homokon csodálatos lila virágait teríti a homoki kikerics (Colchicum arenarium). Az aranyló nyárfával szegélyezett ásatthalmi „baromjárason”, a közeli dorozsmai nagyszéken, a szatymazi söllyék sűrű aprógyepes zöld homokbuckáin és még egy-két „ösgyöpon” is. A lila csillagvirágok a dél-alföldi ősz legjellemzőbb, legszébb és ma már ritka színei. Újsághír mégsem csak azért lett belőle. Persze ezért is, hiszen egy-egy évszaknak, egy-egy tájnak jellegzetes és szép virága, idegenforgalmi vonzerő is — sokakat megmozgat, természetkedvelők keresik fel ilyenkor ezeket a helyeket. Így születtek a Soproni Touristnál a „ciklamen”-tűrak, Budapest környékén a „kankalin”-tűrak stb. Amiórt most a lila kikericsről írok, nem azért írtam, hogy mi láthassuk! — hanem jövőre is, a megszűlt elkövetkezőkben is láthassák a követő generációk.

Kirándulásról hazatérőben a Marx téri buszmegállóban láttam a sok eldobott hervadó kikerics, összetaposva, porosan! S most nem a natura utánáspító bukolikus természetképet pályoltató, síró környezetvédő szavait mondom. Pedig kipusztul ez a kis virág hamarosan, s erről azok is tehetnek, akik szeretik, „védik”, s csak a virágját szedik! A szántó-

földek között morzsányica zsugorodott termőhelye, s ezeket a kis ősi színes szőnyegeket keresik fel a természet szerető hétfégi kirándulók, kicsik és nagyok. Kint a pusztán csokorszáma gyűjtik a kikericset. A szebbeket különösen irtják, a kisebb virágúak, a „csinyábbak” gyarapodnak. A kikerics hagymás növény, tehát virágját leszedve a hagymája bennmarad. Attól az még nem pusztul ki — gondolják, az még otmarad a természetben! Igen ám, csak hogy a hagymás növény is bizonyos időnként ivaros úton, természetesen is szaporodik. Ez azt jelenti, hogy azok, amelyeket leszédnek, maggal nem tudnak tovább szaporodni, ezért az az egy-két satnya példány — amit a virágzedők is kikeríttek — lesz az egyetlen magforrás az új generáció létrehozásában. Ez oda vezet, hogy néhány generáció alatt a virágmezőt csökkén — majd a kis virág eltűnik örökre. Mir most is a Szeged környéki virágzó telepek kikívicsői sőkkel kisebbek, mint a távolbi, eldugott, istenhatámgötti homokvidékén élők.

A „természeti hírek” mögött fel kell ismernie mindenkinek hogy a természet rendszerében minden emberi beavatkozás — még a „jóindulatú”, a legaróbb is, ha a tudás hiányával párosul — visszavonhatatlan kárt okoz.

Csizmazia György